

Surori

Mihai Eminescu

O gingaș copil de rege când în haina-ți înfioată
Treci în faetonu-ți mândru... se mlădie nalta-ți poză
Cum din frunzele-nfoiate râde un boboc de roză
Ce frumoasă treci prin lume de-arătarea-ți luminată.

Ochii tăi cei mari și negri strălucesc de-o jună viață
Fața-ți marmură lovită de răsfrângerea-aurorei,
Părul tău negru și luciu lin în respirarea borii
În cununa lui de roze albe s-umflă și se-ncreață.

Șase cai l-a ta trăsură zbor pin vuietul mulțimii
Care cu căciuli-n mână și cu gurile căscate
Salutează-n a ei cale pământescă zeitare.
Tu surâzi. Te simți născută spre fericea omenimii.

Toți o știu asta, căci bună zic că ești dulce copilă,
Că un ochi nu s-urcă-n lacrimi înspre tine în zădar
Și ades când noaptea pune ochiul lumii otar,
Neștiută cauți praguri, scunde, vrednice de milă.

Dar deodată în mulțime, tu oprești ochiul tău mare
De-o idee dureroasă al tău suflet e cuprins...
Spune înger, ce durere al tău suflet a atins
De s-a întunecat deodat-a ta privire rătăitoare.

O femeie din mulțime a-nălțat cu nepăsare
Ochiul ei cel trist și rece, fața-i jun-adânc pălită,
Una din acele ființe, cu adânc dispreț privită
Din pierzarea ei ș-aruncă ochiul bolnav, negru, mare.

Fără de nici o speranță curge viața-i otrăvită
De eternă remușcare, de dispreț, de sărăcie,
Nici o rază de iubire în viața ei pustie
Pur ce e, nu se atinge de-a ei frunte umilită.

Pata ei i-nchide pragul milei și a îndurării
Chiar compătimirea goală, ce nimica nu pretinde,
Se întoarce de la dânsa - de la cea care se vinde,
Înainte-i și îndărătu-i mute-s ușile sperării.

Tu? Unde te-appropii, codrul se preface în grădină,
Întristarea-n bucurie, bucuria-n fericire,
Secolele coroanei tale cu regala strălucire

Pot s-ardice grâu din piatră și palate din ruină.

Ea? Născută în cămara unei săracii obscure
Și obscene; niciodată glasul blând al rugăciunii,
Mila mamei, voia tatei n-a-ndrumat sufletu-i june.
Pe-a pierzării căi ei înșii o-ndreptară ș-o vândură.

În inima ei de mică semănat-a fost icoana
A corupției adânce... nici o rază de virtute,
Nici un sâmbure d-iubire. Lăcomiei cei astute
Unei mame desfrânate victimă căzu... Sărmana!

Da, da! De trei ori sărmana, căci cu toat-a ei cădere
Fără de măsură-n lume... și cu toată disperarea
Fără de măsură-n suflet... ea e bună... ochiu-i are
Pentru orice neferice lacrimi, milă și durere.

Ea de toți disprețuită, e în stare să se-nchine
La vederea-unei copile, ce-n biserică se duce
Ar ruga ca să n-o uite-n închinarea ei cea dulce
Și ar vrea ca să-i sărute pentru-o vorbă-ale ei mâne.

Cu o față aspră, rece, mulțumita ea respinge
A sărmanului ce-ajută. Al ei ochi, pare că-ntreabă:
Merit și eu mulțămire?... Și-ntinzându-i mâna slabă
Ea îi dă tot, tot ce are, - și el râde când îl plânge.

În biserică de intră candelile aurie
Pentru ea-s nepăsătoare... Albă ca peretele la ele
Ea se uită... Numai apasă bătaia inimii grele
Ar plânge?... ah lumea-ar zice cum că este fățurie.

De aceea doar cu mâna a ei inimă ș-apasă
Cum o doare... Și nimica... nici un mod nu-i de scăpare
Îndărătu-i desperare și înainte-i desperare,
Nici un ochi nu se abate l-a ei viață-ntunecoasă.

O Doamne!gândește-n sine, cei ce-azvârl cu pietre-n mine
Cum că drept și bun veghezi tu zic asupra tuturor...
Vars-o rază, numai una din eternul tău amor
Într-a sufletului noapte și în inima-mi de tină!

Pulbere-s fără-de voință, inima mea pustiită
Ah! nimic nu e de vină la cumplita mea viață
Nici nu o simțeam în mine, când am fost dusă de brațe
Pe acea cale pierdută, ne-nturnată, pângărită.

Un pictor cu fruntea mare, ce un univers ascunde

Cărui de model servește ea de-o Venere antică,
La privirea ei măreață, lui din mâni penelu-i pică:
Unde-am mai văzut - el zise - chipul tău Madona, unde?

Doar în fruntea mea?... Frumoasă ea era și cu uimire
S-apropie el de dânsa... un copil. Cu dinadinsul
El i-oferă a lui iubire... Rece ea privi la dânsul
Deși se topea-n dorirea-i sufletul de fericire.

Sunt căzută... gândi dânsa... nimeni nu s-uită la mine
Ș-aș avea dreptate-acuma în prăpastia-mi de-a trage
Pe orice om... Pe cei ce urăsc, da!...Dar ăst cap cu visuri drage
Cu gândirile-i mărețe...? Ah! lasă să mor mai bine,

Înviind pânda cea goală c-umbra gândurilor sale
Va uita curând pe-acea ce cu-amoru-i o îmbie
Merit să-i leg viața sfântă de-un moment de nerozie...
Binecuvântată fie dulcea ochiului tău jale!

Astfel este ea... ca tine! Totuși când tu treci cu fală
Împrejur, înainte-n urmă-ți urări lungi, fețe senine...
Ea? șuieru-unui nemernic, râsul fetelor bătrâne...
Arătând nepăsătoare... dar fiind atât de pală.

De-ai muri - ucisă doară de a florilor miroase
Ca de marmură un înger, în mijlocul domei nalte,
Pe un catafalc depusă, un popor ar plânge-ncalte
După sufletu-unui înger, după sfânta cea frumoasă.

Ea? de se va surpa moartă într-o noapte de beție
Prin ciocnirea de pahare și prin danțuri desfrânate,
Care par atât de veseli - și-s atât de desperate!
De-a muri, nici chiar în moarte liniște nu va să-i fie.

Nu - nici maiestatea morții nu sfințește pe sărac.
Poate că scheletul, care a purtat astă-avuție
De frumsețe și durere... preparat d-anatomie
Va face-un pedant dintr-însul. Și în urmă într-un sac

Va fi aruncat în groapa cea comună. O scânteie,
De a căreia viață n-a întrebat în lume nime!
Și sunt milioane de-oameni, cari-n trista omenime
Au mai tot aceeași soartă. Ce de plâns, ce trist-idee!

Semănați cu toate astea... e aceeași față blândă,
Ochii negri sunt aceeași, părul, brațul și statura...
E un joc, o ironie, ce-ntâmplarea și natura
A creat... sau este o noimă în ăst doliu, mai profundă?

Cine știi de nu ți-i soră... Dacă-n nopți de rătăcire
Însuși tatăl tău călcat-a peste pragul depravării
Și-un moment obscur născut-a astă fiică a durerii
Ce răspundere are-n lume așa-numita fericire.

Poate că prin sânge este mai aproape de-al tău sânge
Decât orice om în lume... Și când cugeți că-ntâmplarea
Lesne-ar fi putut pe tine să te nască-n depravare
Și pe ea-n leagăn de aur... sufletu-n tine se strânge.